WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSK.

Olsztyn, dnia 15.05. 2014 r.

PS-II.431.1.4.2014

Pani Daria Żyro
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Jonkowie
ul. Lipowa 11
11-042 Jonkowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej" przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jonkowie, REGON: 004453106, NIP: 739-31-85-418, mieszczącym się w Jonkowie, ul Lipowa 11, 11-042 Jonkowo.
(akta kontroli str. 16-17)

W okresie świadczeniowym 2012/2013 (tj. od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r.) oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie pełniła pani Daria Żyro, powołana na stanowisko przez Naczelnika Gminy Jonkowo Aktem Mianowania z dnia 28 lutego 1990 r.
(akta kontroli str. 18)

Kontrolę przeprowadzono w obecności Kierownika GOPS oraz pracownika merytorycznego - pani Joanny Cygan, zatrudnionej jako pomoc administracyjna.

Kontrolę przeprowadziła pani Aneta Głoskowska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (legitymacja służbowa nr 20/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie) na podstawie imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.290.2014 z dnia 21 marca 2014 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.
(akta kontroli str. 1-15)

Termin kontroli: od 27 marca do 2 kwietnia 2014 r.

Kontrolę odnotowano w rejestrze kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 1/2014.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:
ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz.1228 ze zm.),

- okres objęty kontrolą:
okres świadczeniowy 2012/2013, tj. od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r.Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli *(akta kontroli str. 1-121)* działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie, w zakresie objętym kontrolą, oceniono pozytywnie.

U s t a l e n i a:

Gmina Jonkowo jest gminą wiejską, którą zamieszkuje 6 946 mieszkańców. Ze sprawozdań finansowo-rzeczowych *(akta kontroli str. 63-70, sprawozdania dostępne także w Oddziale budżetu, planowania i analiz Wydziału Polityki Społecznej)* dot. realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wynika, że:
a) w IV kwartale 2012 r.
- do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uprawnionych było 86 osób,
- wysokość wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym wyniosła 332.682,00 zł,
- kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w tym okresie wyniosła 17.517,26 zł,
b) w IV kwartale 2013 r.
- do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uprawnionych było 86 osób,
- wysokość wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym wyniosła 347.489, 00 zł,
- kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w tym okresie wyniosła 26.250,77 zł.
Z powyższego wynika, że liczba osób uprawnionych do alimentów stanowi 1,23 % ogółu mieszkańców gminy. W IV kwartale 2013 r. wysokość wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym w stosunku do IV kwartału 2012 r. wzrosła o 4,26 %, jednocześnie kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w analogicznym okresie wzrosła o 33,26 %.

W Gminie Jonkowo organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest Wójt Gminy Jonkowo. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 8a, 8b, 8c oraz z art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie w oparciu o upoważnienia wydane w drodze następujących zarządzeń:
- Zarządzenie Nr 11 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 16 kwietnia 2012 r.,
- Zarządzenie Nr 19 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 29 maja 2012 r.,
- Zarządzenie Nr 37 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 5 września 2012 r.,
- Zarządzenie Nr 57 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 21 listopad a 2012 r.,
oraz wydane w trakcie kontroli:
- Zarządzenie Nr 22 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 1 kwietnia 2014 r.
(akta kontroli str. 19-26)

W kontrolowanym okresie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie funkcjonował na mocy Statutu przyjętego :
- Uchwałą Nr V/27/2011 z dnia 15 marca 2011 r. Rady Gminy Jonkowo,
i uchwałami w sprawie zmiany Statutu GOPS:
- Uchwałą Nr XXXI/164/2012 z dnia 22 października 2012 Rady Gminy Jonkowo,
- Uchwałą Nr XXXIII/181/2012 z dnia 12 grudnia 2012 Rady Gminy Jonkowo,
- Uchwałą Nr XLIX/298/2014 z dnia 14 lutego 2014 Rady Gminy Jonkowo,
(akta kontroli str. 27-37)

Organizację pracy oraz zakres obowiązków dla poszczególnych stanowisk pracy określał Regulamin Organizacyjny jednostki z dnia 23 marca 2010 r., zmieniany przez Kierownika GOPS w drodze Zarządzenia Nr 2/2012 z dnia 9 lipca 2012 r. oraz Zarządzenia Nr 5/2012 z dnia 25 października 2012 r.
(akta kontroli str. 38-60)

Dokumenty organizacyjne kontrolowanej jednostki były aktualne w zakresie objętym kontrolą.
Kierownik kontrolowanej jednostki w sprawach skarg i wniosków przyjmuje klientów w poniedziałki od godz. 9.00 do 12.00, a pracownicy zgodnie § 8 Regulaminu Organizacyjnego przez cały tydzień w godzinach urzędowania Ośrodka, tj. od godz. 7.00 do godz. 15.00.
(akta kontroli str. 61)
Kontrolującej przedstawiono „Rejestr skarg i wniosków" założony w 2006 r. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga z zakresu oceny realizacji przez samorząd terytorialny zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
(akta kontroli str. 62)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.
GOPS mieści się w budynku, w którym znajduje się także ośrodek zdrowia, apteka oraz Zakład Gospodarki Komunalnej w Jonkowie. Ośrodek zajmuje siedem pomieszczeń na I piętrze, do których prowadzą schody, co stanowi barierę dla osób niepełnosprawnych i z wózkami - brak windy. Na zewnątrz budynku zainstalowano dzwonek „na przywołanie", dzięki któremu klient kontaktuje się z Ośrodkiem. Na dźwięk sygnału pracownik schodzi do klienta.
W strukturze organizacyjnej jednostki wyodrębniono stanowisko do obsługi świadczeń rodzinnych oraz stanowisko do obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego i działań wobec dłużników alimentacyjnych, co nie zakłóca wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie narusza norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej. Pracownicy merytoryczni zatrudnieni na powyższych stanowiskach zajmują odrębne pomieszczenie. Przeprowadzanie wywiadów z dłużnikami alimentacyjnymi, bez obecności osób trzecich umożliwia dostęp do oddzielnego pokoju, w którym zapewnione są odpowiednie do tego warunki *(krzesła, biurko, komputer).* Osoby realizujące świadczenia rodzinne oraz fundusz alimentacyjny wyposażono w niezbędny sprzęt biurowy, co pozwala na sprawne wykonywanie zadań.
(akta kontroli str. 71-73)
Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń alimentacyjnych składane są bezpośrednio u pracownika merytorycznego. Są one ewidencjonowane oraz opatrywane datą wpływu. Pracownik dokonuje weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie przygotowuje projekty decyzji administracyjnych.

Dokumentacja wierzycieli, tj.: wnioski o ustalenie świadczeń wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje niezbędne w indywidualnych sprawach umieszczane są do teczek osobowych. Dokumenty dłużników alimentacyjnych, podobnie jak w przypadku wierzycieli, umieszczane są również w indywidualnych teczkach osobowych. Wywiady alimentacyjne znajdują się w oddzielnym segregatorze. Powyższa dokumentacja ułożona jest w kolejności alfabetycznej i przechowywana w szafach aktowych.
Ponadto Ośrodek prowadzi m.in. ;
- Dziennik korespondencji,

- Rejestry korespondencji przychodzącej do Ośrodka,
- Ewidencję wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- Rejestr wydanych zaświadczeń,
- Rejestr pism wychodzących: odpowiedzi na wniosek oraz wnioski o udzielenie informacji do innych instytucji,
- Rejestr wniosków o przyznanie świadczeń z FA.

(akta kontroli str. 74-75)

W okresie objętym kontrolą pracownikiem merytorycznym, zajmującym się obsługą funduszu alimentacyjnego oraz podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych była pani Joanna Cygan, zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy. Pisemne informacje Kierownika GOPS wskazują, że w ramach etatu p. Joanna Cygan wykonuje zadania zlecone, wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zadania własne gminy w zakresie obsługi stypendiów szkolnych. Prowadzi też sprawy kadrowe pracowników Ośrodka.
Z wyjaśnień kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że 0,75 etatu pracownika finansowana jest ze środków własnych Ośrodka.

(akta kontroli str. 76-80, str. 64 tabela D, str. 68 tabela D)

W kontrolowanym okresie pracownik merytoryczny uczestniczył m.in. w następujących szkoleniach, związanych z podwyższaniem stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych na zajmowanym stanowisku:
- „Świadczenia rodzinne i Fundusz Alimentacyjny",
- „Egzekucja świadczeń nienależnie pobranych – teoria a praktyka",
- „Fundusz alimentacyjny – aktualne problemy".

(akta kontroli str. 81-86)

Z przedstawionej kontrolerowi dokumentacji wynika, że GOPS podpisał umowę z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie na świadczenie usług serwisowych, w tym również udzielanie niezbędnych konsultacji wg zasad świadczenia usług serwisowych, dostosowanych do wymagań MPiPS. Umowa obejmuje też aktualizację oprogramowania i wiążące się z tym bieżące informowanie użytkowników oraz udostępnianie nowych wersji systemu. Tym samym w kontrolowanym okresie w GOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.
W związku z powyższym Główna Księgowa GOPS złożyła pisemną informację, dotyczącą formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego systemu Fundusz Alimentacyjny.

(akta kontroli str. 87-95)

Organ właściwy dłużnika i organ właściwy wierzyciela mogą gromadzić i przetwarzać w zakresie określonym w ustawie dane osobowe osób składających wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, członków ich rodzin oraz dłużników alimentacyjnych i członków ich rodzin. W związku z powyższym kontrolerowi przedstawiono zaświadczenie z dnia 3 lipca 2010 r., potwierdzające zarejestrowanie w ogólnokrajowym, jawnym rejestrze zbiorów danych osobowych, zbioru danych osobowych o nazwie: „Fundusz Alimentacyjny".

(akta kontroli str. 96)

Dwoje pracowników GOPS posiada imienne upoważnienia Kierownika GOPS do przetwarzania danych osobowych, gromadzonych w aktach spraw oraz zbiorze Fundusz Alimentacyjny.

(akta kontroli str. 97-98)

Zgodnie z art. 8a ustawy organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest przekazywać do biura informacji gospodarczej, informacje gospodarcze o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Kontrolującej okazano dokumenty potwierdzające posiadanie umowy abonamentowej z Info Monitor Biurem Informacji Gospodarczej Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.

(akta kontroli str. 101-105)

W związku z powyższym na wniosek kierownika kontrolowanej jednostki pracownik merytoryczny posiada imienne upoważnienie do przekazywania w imieniu i na rzecz gminy informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych do Info Monitor SA.
(akta kontroli str. 26)
Ponadto Kierownik GOPS wyjaśniła, że dłużnicy alimentacyjni, począwszy od okresu świadczeniowego 2011/2012 r. do dnia kontroli, o możliwości przekazania informacji do BIG-u o ich zaległym zadłużeniu informowani są w wezwaniach do zapłaty.
(akta kontroli str. 99-100)

Zgodnie z założeniami kontroler dokonał doboru próby określając, że kontroli poddanych będzie losowo wybranych:
I) co najmniej 10 % wszystkich prowadzonych postępowań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zwrotu wypłaconych świadczeń i uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
II) co najmniej 10 % akt dłużników alimentacyjnych w zakresie oceny podejmowanych wobec nich działań.

Łącznie, w bloku tematycznym dotyczącym analizy prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zwrotu wypłaconych świadczeń i uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz w bloku tematycznym związanym z analizą podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych **kontroli poddano 41 spraw**.

I. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jonkowie skontrolowano **26** losowo wybranych spraw w zakresie postępowań dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zwrotu wypłaconych świadczeń oraz uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, co stanowi **18,3 %** ogółu spraw prowadzonych przez Ośrodek z tego zakresu.
Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli podano:

- **13** postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego *(w tym 2 postępowania w sprawie odmowy świadczeń, 2 postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń),*
- **9** postępowań administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń alimentacyjnych,
- **4** postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

(akta kontroli str. 106-109, str. 110-111, str. 110, str.112-113, str.116)

Stwierdzono następujące uchybienia:
nie mające wpływu na kontrolowaną działalność

1. W 9 wnioskach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co stanowiło 34,6 % wszystkich poddanych analizie spraw, wnioskodawcy nie uzupełnili informacji o osobach zobowiązanych do alimentacji.
(akta kontroli str. 106, pkt 1-9 Przyznanie prawa do świadczeń z FA)

Skutek ustalonego uchybienia:
Nieprzestrzeganie zasady wyczerpującego dokumentowania spraw, wynikającej ze stosowania ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013 r. poz.267).

2. W aktach 1 skontrolowanej sprawy, co stanowiło 3,8 % wszystkich poddanych analizie spraw brak było dokumentacji potwierdzającej szczególnie uzasadnione okoliczności związane z trudną sytuacją rodziny, w związku z rozłożeniem na raty nienależnie pobranych świadczeń.
(akta kontroli str.107, pkt II)

Skutek ustalonego uchybienia:
Może skutkować niezasadną zwłoką w odzyskaniu nienależnie pobranych przez klienta świadczeń.

II. Analiza podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Kontroli poddano również losowo wybrane akta **15** dłużników alimentacyjnych w zakresie oceny podejmowanych wobec nich działań, co stanowi **16,48 %** liczby dłużników ogółem.
Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz pod kątem ich terminowości.
Kontroli i analizie poddano:

- **4** akta dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela i dłużnika jest Wójt Gminy Jonkowo,
- **4** akta dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym, ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela jest wójt/burmistrz/prezydent innej gminy, a dłużnika Wójt Gminy Jonkowo,
- **7** akt dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym, ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela jest Wójt Gminy Jonkowo, a dłużnika wójt/ burmistrz/prezydent innej gminy.

(akta kontroli str.117-118, str. 115)

Stwierdzono następujące uchybienie:
nie mające wpływu na kontrolowaną działalność

1. W 1 przypadku podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, co stanowiło 1,09 % wszystkich poddanych analizie spraw, dla których organem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela i dłużnika jest Wójt Gminy Jonkowo, stwierdzono opieszałość od chwili wystawienia dłużnikowi decyzji w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, do podjęcia wobec niego ustawowych działań.
(akta kontroli str. 117, poz. 4 OWW oraz OWD Gmina Jonkowo)

Skutek ustalonego uchybienia:
Może to powodować opóźnienia w podejmowaniu wobec dłużnika dalszych działań, przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Przyczyną powstania powyższych uchybień było skumulowanie pracy, wynikającej z realizacji bieżących zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (początek okresu świadczeniowego) oraz niedostateczny nadzór Kierownika GOPS nad kontrolowanymi zadaniami.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uzupełniać o oświadczenie wnioskodawcy dot. miejsca zamieszkania, wieku, zatrudnienia i sytuacji ekonomicznej osób

zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.

2. W każdym przypadku, w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego, przestrzegać zasady wyczerpującego dokumentowania spraw i niebudzącego wątpliwości ich wyjaśnienia.

3. Bez zbędnej zwłoki podejmować wobec dłużników alimentacyjnych działania przewidziane w ustawie z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.
Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Grażyna Kluge
Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski